

HUSITA

Časopis Pražské diecéze ČČSH

číslo 5/2019 | ročník XVII | říjen 2019

9

771214

463004

05

Historicky 1. setkání novokřtěnců Pražské diecéze

Husita

vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské
ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s.,
ISSN 1214-4630
Tisk: Dobel, Lanškroun

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze ČČSH,
V Tišíně 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 777 759 652
e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování

Mgr. Simona Ullspergerová

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zaslání příspěvků je vždy do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho distribuce čtenářům. Děkujeme za pochopení, R. Velišková, pověřená redaktorka

Spolupracovníci

Mgr. P. Benda, J. Boček, RNDr. M. Hlasivcová,
PhDr. J. Hložek, Ph.D., Mgr. J. Hřebecká,
PhDr. J. Kobrllová, doc. PaedDr. M. Kodejška, Csc.,
Mgr. K. M. Lukasová, D. Mach, Ing. M. Matoušková,
PhDr. O. Nytrová, Mgr. P. Osweto, Th.D.,
Ing. M. Poloprutská, K. Salmonová, PhDr. J. Škoda,
PhDr. D. Tesařová, Csc., Mgr. H. Tonzarová, Th.D.,
V. Velišek, ThDr. P. J. Vinš, PhDr. F. Vrbská,
Bc. A. Zaviřelová, MUDr. B. Ždichynec

Distribuci a objednávky zajišťuje

ses. Miloslava Krejzarová,
tel.: +420 234 760 058, mobil: +420 777 759 654
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje
ses. Mgr. Eva Mlezivová, tel.: +420 234 760 058
mobil: +420 737 212 687

Prodejní místa

Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, Praha 6
Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

4–5

Historicky
1. setkání novokřtěnců Pražské diecéze

6–7

Husitské centrum
o.p.s.

8–9

14 dní středověkých bouří

10

Pozvánka
na Křivoklát

11

Deset let projektu
Afrika Africe

12–13

Tomáš Štítný
ze Štítného

14–15

Ngorongoro

16

Kmen Konso
z Jižní Etiopie

17

Země, kde
vzniklo lidstvo

18

Táborské slavnosti
2019

19–20

Nová Archa
A.Ho.J

21–22

Rota „Nazdar“
ve Francii

23

Příprava na
100. výročí
založení církve

24–25

Obraz kazatele u
Jana Blahoslava

26

Návštěva
v Zemi vycházejícího
slunce

27

Malé zamyšlení

28–29

Životní jubileum

30–31

Vzpomínky
malostranské (7)

32

Život jako
Second hand

33

Babička – úvaha

34

Poezie

35

Patříme k sobě!

Církev československá husitská,
Pražská diecéze a Náboženská obec Praha I-Staré Město
vás zvou na

SLAVNOSTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

ke Dni válečných veteránů, k 101. výročí ukončení 1. světové války
a k 80. výročí úmrtí člena ČČSH studenta Jana Opletala.

Účast přislíbili:

zástupci Armády ČR, ČsOL, Společnosti M. R. Štefánika
a další představitelé veřejného, společenského
a politického života.

Při této příležitosti se bude tradičně konat pobožnost
v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze

**v neděli 10. listopadu 2019
od 17 hodin.**

Pobožnost povede: **doc. ThDr. David Tonzar, Th.D.**, biskup pražský ČČSH
Kázáním poslouží: **ThDr. Tomáš Butta, Th.D.**, patriarcha ČČSH

Moderuje: **pplk. Ing. Jiří Werich Petrášek**

Účinkují: **Jana Jonášová** – soprán, **Miroslav Kejmar** – trubka,
na varhany doprovází **Bohumír Rabas**

100 let služby Bohu
promocii člověku
Církev československá husitská

Marie a Marta (Lukáš, 10, 38–42)

Naslouchat, Pane,
bych Ti chtěla jako Marie
Však člověk pracovitý
dobrý je
Ach, Marto, jak ti rozumím
Jsou chvíle – soustředit se
neumím

a tisíc věcí mysl
zaměstnává
Která z těch cest je dnes
ta pravá?
Setrvej v tomto
okamžiku
Ze rtů mi plynou

slova díků...
Už mlčím – jako
Marie
Svět u Tvých nohou
krásný je
*
RNDr. Markéta Hlasivcová

Historicky 1. setkání novokřtěnců Pražské diecéze

Více než 120 za posledních 5 let pokřtěných dospělých a dětí s jejich rodiči se přihlásilo na historicky první setkání novokřtěnců, které se uskutečnilo v poslední sobotu letošního léta, 21. 9. 2019, a opravdu, slunce nám přálo a podpořilo tak vřelou atmosféru setkání, které se uskutečnilo nejprve v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí a odpoledne na zahradě úřadu Pražské diecéze.

Byť nakonec všichni přihlášení nedorazili, byl mikulášský chrám na Staroměstském náměstí zaplněn, jak dospělými, tak mnohými dětmi nejrůznějšího věku. Pražský biskup, David Tonzar, který toto shromáždění svolal, na úvod sloužil Kalousovu pobožnost, kterou mnozí slyšeli poprvé. V kázání apeloval na všechny přítomné, aby si uvědomili, že lidé kolem nás posuzují církve podle nás, tedy podle našeho jednání v práci, chování v rodině apod. Někteří následně popisovali svůj zážitek z pobožnosti jako hluboce duchovní. Současně kvitovali délku pobožnosti, která se jim nezdála dlouhá. Pro mnohé byla milým překvapením prohlídka chrámu z ochozů na kůru podél téměř celého obvodu chrámu. Když dospěli účastníci ke kolumbáriu, rozhovořil se bratr biskup také o počátcích

svého duchovenského působení. Ptal se onehdy mj. na to, co zajímá i většinu návštěvníků našich sborů, když do něj poprvé vstoupí a octnou se v kolumbáriu: proč máme kolumbária – de facto urnové háje – přímo v kostele? Columba (odtud kolumbárium) je holubice a holubice je v Bibli symbolem Ducha svatého. V písmu se též píše: A prach se vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal. (Kazatel 12,7)

Kolumbária uchovávají prach zesnulých, ale ve sborech jsou proto, že věříme a v liturgii prosíme o sjednocení s těmi, kteří nás již přešli, s apoštoly, mučedníky a svědky víry ze všech časů a míst v jediný Boží lid. Skrze Krista a v Kristu se setkáváme s těmi, které jsme poručili do milostiplné Boží náruče (...a duch se vrátí k Bohu). Tak tvoříme jedno společenství napříč věky.

Poté, co se všichni v chrámu občerstvili (duchovně, duševně i fyzicky při kávě a čaji), přesunula se většina pěšky za nádherného počasí na zahradu úřadu Pražské diecéze. Přes Letenské sady šel bratr biskup s větší skupinkou dětí, pro které byl na zahradě úřadu Pražské diecéze připraven zajímavý program. Děti se z dětského koutku nechtěly příliš vzdalovat, dotvářely si podle svého vkusu kšiltovky, vymalovávaly obrázky, ty nejmenší – některé poprvé – foukaly bubliny z obrovského bublifuku apod. Také si zazpívaly s ředitelem církevní husitské základní umělecké školy Harmonie Markem Vávrou a jeho kolegy, učiteli této školy, kteří jako Unplugged trio hráli po bloku písniček pro děti, které se rádi poslechli i rodiče, poté – napříč žánry – i pro dospělé. Dokonce přizvali na pódium i další, o nichž věděli, že rádi zpívají, a tak zaznívaly některé písně i v ad hoc uskupeních dalších zpěváků. Pod párty stany při tom přítomní jedli zajímavé pokrmy (francouzský guláš, grilovaný ananas apod.) a ke kávě a čaji dobroty připravené sestrami z Pražské diecéze i náboženských obcí. Souběžně

bratr biskup provázal zájemce po budově úřadu Pražské diecéze a vyprávěl o životě biskupů, kteří zde v dřívějších dobách žili.

Před odchodem byli novokřtění vyzváni, aby se zapsali do pamětní knihy, která tak bude připomínat toto milé setkání i příštím generacím. Dá-li Pán a připojí-li křtem k našemu společenství Církve československé husitské

v Pražské diecézi další členy, uskuteční se další – druhé setkání novokřtěnců za pět let. Po zkušenosti z prvního setkání věřím, že bude stejně tak pozeňnané, jako to letošní, první.

S poděkování všem, kteří se podíleli na přípravě a průběhu prvního setkání novokřtěnců pražské diecéze, vyprošuji pozeňnaní pro ně i pro všechny účastníky, aby jako nositelé lásky a pokoje byli pozeňnaní i všem kolem nás.

Mgr. Hana Tonzarová, Th.D.

Husitské centrum o.p.s.

School Break akce s dlouholetou tradicí Husitského centra o.p.s.

Husitské centrum o.p.s. již tradičně pořádá za podpory Městské části Prahy 3 prázdninovou slavnost School Break a o prázdninách 2019 jsme navázali na tuto tradici. Před začátkem samotné akce se uskutečnil pietní akt za romský holokaust. Akce proběhla tento rok převážně na zahrádce Meduňka díky krásnému počasí. Pro uživatele NPK Husita, veřejnost a stále návštěvníky komunitního centra, byla připravena „grilovačka“, u které se všichni mohli potkat, ať už známí či neznámí lidé mezi sebou a sdílet své zážitky nejen z léta. K této akci tradičně patří graffiti workshop, který převážně využili dětské návštěvníky. Pro dívky zde byl připraven kosmetický koutek, ve kterém líčily a česaly starší uživatelky klubu Husita, jež se ukázaly jako super pomoc při takové akci. Pro nejmenší bylo připraveno malování na obličej.

Někteří návštěvníci se tedy během chvilky proměnili na tygry, kočky či pejsky. Jsme rádi, že akce proběhla v příjemném duchu a budeme se těšit na příští větší akci.

Prázdniny v NPK Husita – prázdniny plné snových aktivit, dobrodružství, poznávání nových věcí a povídání o životních snech a cílech

NPK Husita každé prázdniny vyráží na vícedenní výlety, ale nezapomíná ani na ty jednodenní, které mají za cíl ukázat dětem jak smysluplně trávit svůj volný čas a vytvořit si společně zážitky. První výlet na začátku prázdnin byl na Prosek na bobovou dráhu, kde některé děti překonaly svůj strach a sjely bobovou dráhu, ať už ve dvojici či po jednom. Výlet jsme zakončili procházkou a pozorováním vodních ptáků ve vysočanském parku.

K létu neodmyslitelně patří koupání, proto jsme se vydali na koupaliště na Pražačce, kde jsme si užili odpolední koupání a některé děti se učily plavat. I přesto, že byly prázdniny, šli jsme se trochu vzdělat do planetária, kde jsme viděli pohádku o sluneční soustavě, děti si vyzkoušely trenážer měsíčního vozítka a dozvěděly se něco nového o vesmíru. Poslední výlet na konci prázdnin byl za zvířátky do milíčovského parku, kde byla možnost nakrmit a pohladit si domácí zvířata. Tyto výlety byly i otevíracími dveřmi k tématům o životních snech a cílech. Díky tomu jsme se například dozvěděli, že jeden uživatel služby by rád měl vlastní farmu a jeho sen je starat se o koně. Věříme, že tyto výlety se povedly a jak děti, tak i pracovníci NPK Husita si je užili.

Přespávačka – aneb loučíme se se starými prostorami a vítáme nové začátky

Na konci prázdnin jsme se rozloučili se starými prostorami NPK Husita

a uspořádali pro tuto událost přespávačku na klubu.

Děti šly nejdříve společně nakoupit na večeri, kterou jsme společně udělali u ohýnku, maso a zeleninu jsme doplnili dezertem, a to v podobě banánu s čokoládou a maršmelouny. Mňam. U ohýnku na zahrádce jsme hráli pantomimu a společně povídali o uplynulých letních dnech a o tom, co nás čeká. Jak se chýlil večer, ke konci se děti těšily na film, ale nebylo to jen tak! Na klub došly přes připravenou bojovku v kostele. Všechny děti překonaly své strachy, a pak už na ně čekal zasloužený film. Ani ráno nebylo takové jako zažívají doma.

Snídani si musely najít dle mapky, a poté jsme se společně nasnídali uprostřed parku a k tomu stihli malou procházku na Parukářku. Děkujeme za fajn rozloučení! Už se těšíme, jak na provizorní prostory klubu, tak i na ten budoucí zrenovovaný klub.

Bc. Anna Zavřelová

14 dní středověkých bouří

Letošní dětský tábor v Borovnici u Vlašimi, pořádaný NO CČSH Kolín od 21. 7. do 3. 8., byl trochu jiný než ty předešlé. Díky tomu, že se nás sešla dostatečně velká parta dospělých, jsme mohli rozdělit 27 dívek a chlapců ne do tradičních tří, ale do čtyř družstev. Prál bych vám vidět, jak se při každé hře zvýšila soutěživost, nejen při těch započítávaných do celotáborové hry či sportovní olympiády.

Téma Evangelia jsme letos oděli do historického hávu středověkého boje našich předků za nápravu církve. Jednotlivé týmy Jana Husa, Jeronýma Pražského, Jana Žižky a Prokopa Holého mezi sebou bojovaly jako lvi, ve ztvárnění divadelních představení dle témat svých historických postav v celotáborové hře s názvem Pravda vítězí. Ta obnášela i další hry zaměřené na postřeh, pohybové dovednosti, logické myšlení či znalosti různých šifer, jako třeba Mřížka. Děti každého družstva si vyrobily opravdu krásné

a originální vlajky a ráno již před nástupem sledovaly na táborovém stolžaru, zda jsme nezapomněli vyvěsit právě jejich vlajku ve správném průběžném pořadí.

Čtrnáct krásných dní táborového života na hřišti v Borovnici nebo v lesích okolní přírody uteklo jako voda. Ani jsme nestihli vše, co jsme si plánovali. Veliký úspěch sklídila u dětí letošní živá zdravotní věda, neboli maskovačka. Oblíbenou novinkou se stala odměna ve formě zlatáku či stříbrňáku předávaných na večerním nástupu za dobrovolnou pomoc bližnímu. Mince si děti schraňovaly do vlastnoručně vyrobených měšců a na konci tábora je směnily za upomínkové předměty či jiné odměny v závěrečné pouti. Velmi rychle se ujala též schránka na vzkazy, kde děti psaly, jak se jim líbil uplynulý den či co chtějí vzkázat komukoli jinému veřejně. Často se jednalo o velmi krásná a hřejivá slova díky konkrétnímu vedoucímu či jinému dí-

těti. Dva nejteplejší dny jsme strávili v akvaparku Vodní dům ve Vlašimi a v neděli odpoledne jsme navštívili bohoslužby v našem Husově sboru. Po nich nás sestra jáhenka Ondřejka Brabcová vzala na již tradiční prohlídku kostelní věže s výkladem o historii sboru i města.

Za vše, a zejména za to hezké se sluší poděkovat. V první řadě tak děkuji Pánu, že celý tábor opravdu úspěšně proběhl. Na závěrečném slavnostním nástupu podbarveném chorálem Ktož sú boží bojovníci či táborovou hymnou od kapely Mirai – Když nemůžeš, přidej víc, jsme měli v očích slzy dojetí

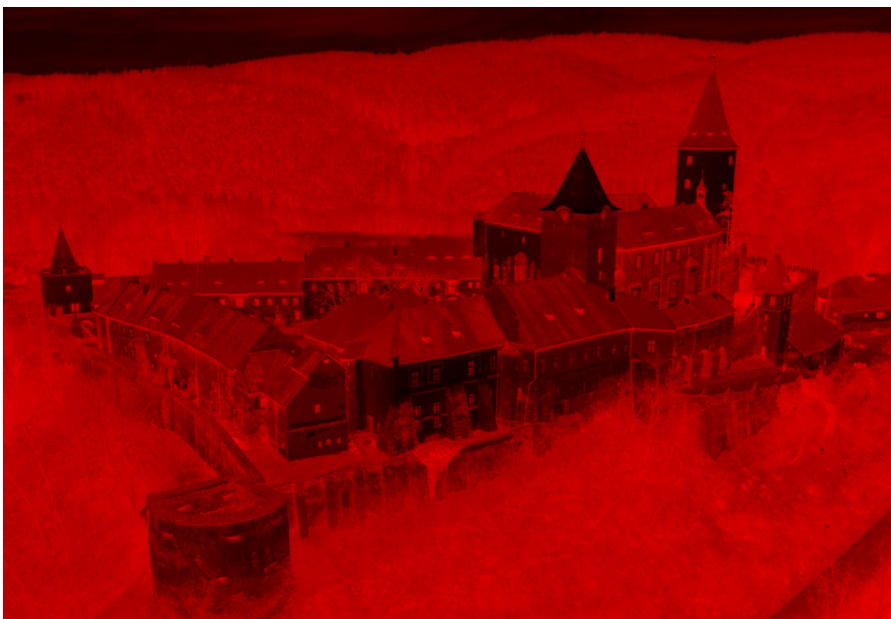

všichni. Děkuji dospělé partě – Michale, Lenko, Jano, Deniso, Katko, Šárko, Jožine, byl to krásný ročník. V neposlední řadě všichni děkujeme Ústřední radě CČSH v Praze a náboženské obci CČSH Kolín, jakož i městu Kolín za finanční příspěvky, díky kterým s námi mohly jet i děti z Klokánku v Praze, či dětského domova ze Zruče nad Sázavou. A nemůžeme zapomenout poděkovat ani za bohaté technické a sportovní vybavení, již tradičně zapůjčené ze ZŠ Kupeckého v Praze Hájích.

Tak s Boží pomocí, snad zase za rok, na shledanou v Borovnici!

Daniel Mach

Hrad Křivoklát bude hostit V. ročník kastellologické konference věnované památce prof. Tomáše Durdíka

Ve dnech 1. a 2. 11. 2019 se v areálu hradu Křivoklát uskuteční již V. ročník konference zaměřené na archeologii a historii středověkých opevněných sídel a problematiku významu těchto objektů ve středověku, novověku i v době současné. Jako v minulých letech, budou diskutovány mnohé otázky z oblasti památkové péče a současné problémy spolkového života spojeného s mnohými lokalitami. Příspěvky, které zazní na Křivoklátě, budou publikovány v dalším čísle časopisu *Castellologica bohemica*. Součástí konference bude tradiční vzpomínková pobožnost v hradní kapli, kterou – doufejme – budou sloužit pražský biskup ČSH David Tonzar, jeho manželka sestra Hana Tonzarová a vikářka

sestra Růžena Adamová. Konference je pořádána v úzké spolupráci mezi Archeologickým ústavem AV ČR, Praha, v. v. i., Katedrou archeologie a Fakultou filozofickou Západočeské univerzity v Plzni, Národním památkovým ústavem – Správou státního hradu Křivoklát, Náboženskou obcí Církve československé husitské v Křivoklátě, Pražskou diecézí Církve československé husitské a Společností přátel starožitností. Vstup do přednáškového sálu a na vzpomínkovou bohoslužbu v hradní kapli je volný. Všichni zájemci o problematiku středověkých hradů, archeologie, historie a památkové péče jsou srdečně zváni.

*PhDr. Josef Hložek, Ph.D.
& PhDr. Jana Koblrová*

Deset let projektu Afrika Africe – Promoce 2019

S radostí vás chceme informovat, že náš projekt běží v Keni už celých deset let. Původní myšlenka na založení charitního projektu v Keni vznikla již v roce 2008. O rok později, dne 26. 6. 2009, jsme náš projekt slavnostně zahájili v Praze – Dejvicích. Vše začalo podporou vzdělání několika studentů na střední škole a pozdější otevření IT vzdělávacího centra v Nairobi, dne 29. května 2010. Od té doby jsme přidávali a začali podporovat také sirotčinec *Scream Africa*, spolu se základní a střední školou *Vijito*. Zajišťujeme též nepřetržitě vzdělávání mládeže ze slumů Nairobi ve výše zmíněném vlastním středisku.

Letos projekt Afrika Africe oslavil velký milník, tj. historickou podporu již 432 mladých lidí formou obecného vzdělávání nebo v oboru IT. Jsme vděční každému, kdo nám pomohl

tento velký sen uskutečnit. Nabídnout pomocnou ruku společensky znevýhodněným dětem je velká čest a radost, a to vše díky vaší podpoře. Sdílíme s vámi tedy několik momentů z další promoce v našem IT centru Nairobi – je to již 9. ročník graduace studentů výpočetní techniky. V letošním roce úspěšně dokončilo naše IT školení s certifikátem celkem 42 studentů. Ještě jednou vám všem děkujeme za to, že jste s námi na této úspěšné cestě a za vaši trvalou podporu našich programů.

Mgr. Phanuel Osweto, Th.D.

Tomáš Štítný ze Štítného

Tomáš Štítný ze Štítného bývá občas nazýván prvním klasikem české literatury a jako literární klasik dnes také dopadl. Staročeské tituly jeho spisů (které nikdo nečte) straší při zkouškách středoškolařů. Ale byla to opravdu tak šedivá a nudná postava?

Životem možná ano, dobrodružství jako Viklefa a Milíče jej nečekala. Narodil se kolem roku 1331 (možná až 1333), kde jinde, než na tvrzi Štítné u Žirovnice. Pocházel ze zchudlé větve rodu Benešoviců, erbu zavínuté střely, občas zvaně Odřívous. Roku 1348 odchází do Prahy a zapisuje se na artistickou fakultu čerstvě založené univerzity.

Na rozdíl od svých šlechtických vrstevníků, kteří studium často berou jen jako zástěrku pro nespoutaný život v hlavním městě, plně propadá touze po vědění. Hltá doslova desítky spisů – od svatých otců přes mystiky až ke scholastikům, od svatého Augustina a svatého Řehoře přes Roberta Holkota a svatého Bonaventuru až po Davida Augšpurského. Kupodivu však opomíjí největší autoritu své doby – Tomáše Akvinského, více jej zajímají jeho komentáři a kritiky. Tím víc je zarážející, že studia nedokončil. Ale možná se prostě jen chtěl vyhnout celibátu, který tehdy byl pro gradované absolventy povinný. Po návratu na Štítné v roce 1355 se totiž oženil.

Tomáš Štítný tedy pověsil studia na hřebíček a stal se na Štítném milujícím otcem rodiny. A i v tomto ohledu se čínil – postupně se jim narodilo pět dětí. Ale stále ho táhla i jeho druhá láska – vědění. Když mohl, jezdil do Prahy poslouchat přednášky univerzitních mistrů i kázání věhlasných kazatelů Konráda Waldhausera i Milíče z Kroměříže. Postupně v něm ale nazrával plán, jak obě životní lásky spojit. Bude psát učebnice pro své děti! Více než 250 let před Komenským. Prvním pokusem v tomto směru se stávají Řeči besední. Jak již název napovídá, formou dialogu se v nich otec snaží vysvětlit dítěti principy Vesmíru počínajíc naprostým jsoucnem, tedy Bohem, přes věci stvořené a jejich vlastnosti – podstatu (hmotu), postavu (formu) i jakost (kvalitu), až po člověka

a největší záhadu jeho existence – poměr milosti Boží a svobodné vůle. Následuje několik drobnějších překladů a již začíná pracovat na svém životním díle, nazývaném: Knížky šestery o obecných věcech křesťanských, které bude předělávat a upravovat téměř až do své smrti. První zpracování, dnes bohužel nedochované, vzniká v roce 1374 a již za dva roky následuje druhé, mnohem větší a hlubší. Štítný Šestero věnoval svému věhlasnému učiteli – mistru Vojtěchu Řankovu z Ježova. V první řadě je tato učebnice lidské morálky a křesťanského života určena opět jeho dětem, jak vyjadřuje v úvodu „kdybych umřel, aby se měly kde poučit“.

Osud rozhoduje přesně opačně. V roce 1380 je již jeho žena po smrti a z pěti dětí žijí jen dvě – syn Jan a dcera Anežka. V roce 1381 pronajímá tvrz Štítné za 14 kop grošů ročně Zbyňkovi z Kamenice a stěhuje se s dcerou Anežkou do Prahy. Projevuje se ale jako člověk nepraktický. Nájemník platí nepříliš pořádně a Štítnému navíc v roce 1390 unikne, že Zbyňek zemřel, navíc bez dědiců, a tak veškerý jeho majetek včetně tvrze ve Štítném skutečně až v hodině dvanácté.

Navzdory těmto trablům začíná vrcholné období jeho tvorby. Kromě nové verze Šestera a Řečí besedních vzniká jeho další slavné dílo – Řeči nedělní a sváteční. Kromě těchto velkých kompendií pokračuje i v překladech – pro Anežku překládá a vykládá Zjevení svatě Brigitty a rovněž volně přepracovává snad nejkurióznější dílo – Knížku o šašiech Jakuba dc Cessoles. Navzdory názvu se nejedná o příručku strategie pro budoucí velmistry, nýbrž opět o morální naučení, kde šachové figurky představují různé vrstvy společnosti. Král zůstává samozřejmě králem, jezdcí jsou šlechtici, střelci vojáci a z prostých

poddaných se mohou stát jen pěšci. Ovšem kupodivu nejhůře dopadá šachová dáma, ta představuje záluďnou mravně zkaženou měšťanskou ženu, před níž se všichni musí mít na pozoru. Tomáš Štítný totiž měl hluboko do kapsy a žil uprostřed měšťanů v Praze, duchem však stále zůstával aristokratem.

K žádnému zvratu v jeho životě již opravdu nedošlo. Tomáš pilně pracoval a navštěvoval kázání a univerzitní přednášky. Překládá např. biblický román Barlaam a Josafat, jeho posledním velkým dílem se stávají Knihy naučení křesťanského. Kdy zemřel opět nevíme, udává se rozmezí let 1401–09. Dcera Anežka, která se o něho celý život obětavě starala, dožila coby ctnostná stará panna spolu s několika dalšími osamělými a zbožnými rytířskými dcerami ve zděném domě v sousedství Betlémské kaple. Zvláštní symbolika dějin...

Vraťme se ale k jeho dílu. Byl opravdu plodným autorem. Ovšem dnes by jeho pracovní styl budil přinejmenším rozpaky. To, čemu říká překlady, jsou spíše variace a volné úvahy na původní téma. Ale středověký člověk na doslovném a věrném překladu netrval. Vzdělanec měl stále k dispozici latinský originál a prostší čtenář hledal v knize zábavu či poučení a autenticitu textu nezkoumal. Při překladech poezie se naprosto běžně měnila metrika verše, přidávaly či ubíraly celé sloky, v českém překladu slavného Oráče z Čech Jana ze Žatce se hlavní hrdina dokonce změnil v Tkadlečka.

Ještě závažnější by asi byly naše výhrady k jeho vlastní tvorbě. Ono v ní totiž příliš původního není, povětšinou to jsou kompilace z myšlenek, názorů a náhledů starších autorů. Dnes by podobné „původní dílo“ asi jen stěží obstálo před kritikou. To je ale nehistorický pohled. Středověký spisovatel, či umělec vůbec, totiž neusiloval o originalitu za každou cenu, cílem jeho snažení bylo vytvořit dílo co nejlepší a když někde nalezl něco příhodného, již hotového, bez nejmenších rozpaků to použil. Opisování a obkreslování bylo povoleno a nikdo to nestíhal coby

porušování autorských práv. Ale v čem byl skutečný přínos Tomáše ze Štítného, to bylo jeho důsledné preferování našeho národního jazyka, češtiny. Navíc měl dar jasného, srozumitelného a poutavého výkladu, dalo by se proto říci, že byl naším prvním popularizátorem. Byť se soustřeďoval téměř jen na otázky lidské morálky a morální teologie. Samozřejmě si tím vysloužil podezření, neboť jak víme, nikdy nedostudoval a nestal se vysvěceným knězem. A laikům prý teologické výklady nepřisloužejí. Ovšem Tomáš byl velice opatrný a úzkostlivě se vyhýbal všem nekonvenčním názorům.

Zbývá vyřešit ještě jednu otázku. Na kolik zapůsobil na svoji dobu. Nikdo mu neupíral přínos pro prudký rozvoj obecné vzdělanosti v předhusitských Čechách. Ale obvykle se soudilo, že jeho myšlenky předběhly svou dobu a začaly působit až v době pohusitské, znásobeny Petrem Chelčickým, který se jeho dílem inspiroval. Domnívám se ale, že Štítný ovlivnil bezprostředně následující epochu mnohem více, než se dosud soudilo. Jednak svým – mnohdy až předpjatým – úsilím o absolutní morální čistotu a bezúhonnost. V tom však tehdy zdaleka nebyl sám, totéž jsme mohli sledovat i u Milíče a Viklefa. Zcela jedinečné ale bylo jeho naprosté a bezvýhradné prosazování vlastního stavu – tedy nižší šlechty, rytířstva. Rytíři jsou elitou národa, nositeli všech ušlechtilých myšlenek. V prudkém kontrastu k oběma zbývajícím stavům – zhýčkané, rozmařilé, morálně zdevastované a zkorumpované vyšší šlechtě a proradnému, obojakému, mravně nestálému a nevypočitatelnému měšťanstvu. A uvidíme, že právě v Táboře a jeho polním vojsku po odeznění počátečních anarchisticko-komunistických zmatků počíná nadvláda rytířů. Rytířem byl samotný Jan Žižka, v písni Ktož jsú Boží bojovníci se napřed praví „protož střelci, kopiníci řádu rytířského“. A Štítný se stal jejich ideologem.

PhDr. Jan Škoda,
Archiv hl. m. Prahy

Ngorongoro je největší sopečný kráter na světě. Leží v Tanzanii, neda-leko hranic s Keňou. Sopka je dávno vyhaslá, nicméně stále impozantní. Největší neznamená nejvyšší – má průměr asi 15 či 20 kilometrů. Dnes je z něj úžasná přírodní rezervace.

Žije zde spousta zvířat, prý asi 30000 jedinců. Zebry, antilopy, lvi a další šelmy, opice, ptáci atd. Na rozdíl od rozlehlých plání jsou zde zvířata trochu natěsnaná. Ostatně odborníci říkají, že i kopytníci, kteří jsou v jiných podmínkách stádoví, zde žijí teritoriálně.

Slony zde ovšem nenajdete, nebo alespoň já jsem žádné neviděl. Sice je jich v Tanzanii stále ještě dost, ale potřebují prostor, protože krajinu dosti devastují, a tady by jim bylo těsno. Ale nosorožci zde jsou, byť dnes už jich není mnoho. Že bývají loveni kvůli rohům, je známá věc.

Ale překvapivě tady je také mnoho lvů, asi se uživit dokáží. Když jedete

po cestě v této nebo i jiné rezervaci a vidíte několik stojících aut, znamená to, že se poblíž nachází nějaké mimořádné zvíře. Nejspíš právě lev nebo nosorožec. K nosorožcům asi není dobré se přibližovat příliš, zatímco lvi si na turisty už zvykli a jsou jim lhostejní. Lev klidně sedí na cestě jen několik metrů od aut s lidmi. Vylézat ven se samozřejmě nesmí, ale ono by to ani nikoho nenapadlo.

Z dalších zvířat zde můžeme vidět i menší šelmy jako servala, hyeny, a jiné. Dokonce i hrochy – neboť je v kráteru nevelké jezero. Občas zde pobíhají opice – ale ty jsou v Africe leckde, nejen v rezervacích.

Třebaže správci dbají na to, aby se lidé a zvířata vzájemně nerušili, přesto mám se zvířaty zvláštní zkušenost. Konkrétně s dravými ptáky. Každý účastník cesty dostal krabici s obědem.

A když jsem z ní v piknikovém regionu rezervace vyndal kuřecí steh-

no – tak přiletěl dravec a sebral mi ho. Velice obratně, nijak mne přitom neškrábl. Vysvětlil jsem si to, jako že jde po mase, a tak jsem si vyndal vegetariánský sendvič. Vtom přiletěl druhý – a sebral mi jej stejně obratně. Zbytek oběda jsem si pak tedy šel sníst do auta.

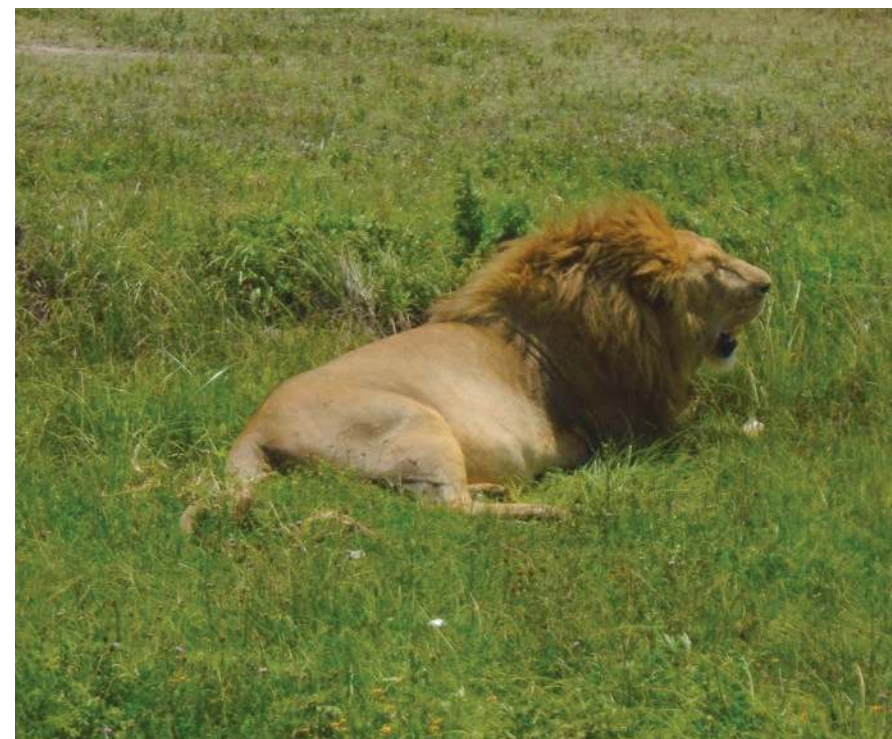
Ngorongoro je ovšem vlastně i krajinou kulturní – totiž žijí zde i Masajové. To jsou pastevci, ostatně přímo zemědělství by bylo proti smyslu rezervace. Ale několik masajských vesnic na vnitřním okraji kráteru je vhodnou kombinací, která z toho dělá kulturní krajinu. Ostatně zde žili po staletí, a tak jsou i ekologické vztahy provázané. Masajové jsou vůbec zvláštní kmen: dokázali si udržet svou identitu, a i v dnešní době rozpadu tradičních společností se dokázali přizpůsobit např. turistům, že třeba ukazují svůj životní styl a prodávají rukodělné výrobky aj.,

prostě že se zařadili do moderní společnosti, aniž by tím utrpěla jejich kulturní identita.

Okolní krajina je zemědělsky přetvořená, kráter Ngorongoro představuje nevelký ostrůvek původní krajiny. Je to ovšem skvost. Díky geologickým aktivitám země v této oblasti vzniklo více velmi vysokých hor, které mají vrcholky pokryté sněhem, přestože rovník je relativně blízko.

Rezervací je v této oblasti více, a některé zase poskytují možnost vidět jiné ekosystémy, a třeba i jiné typy zvířat. Obecně ovšem safari je poměrně drahá záležitost. Afričané moc dobře vědí, že mají něco, po čem cizinci touží, a umějí to dobře zpeněžit. Je ovšem fakt, že ty peníze pak jdou na ochranu přírody, a že tedy je šance, že toto bohatství bude zachováno i pro příští generace.

Mgr. Pavel Benda

Kmen Konso z Jižní Etiopie

V Jižní Etiopii, nedaleko hranic s Keňou, leží etnicky pozoruhodná oblast. Žije zde na poměrně malém území asi patnáct kmenů, mluvících většinou různými jazyky, a tudíž jde o region velice pestrý, pokud jde o lid. Většina těchto kmenů žije způsobem málo civilizovaným, a tak jde o jedno z posledních míst, kde lze zažít Afriku takovou, jak ji znal Emil Holub. Patří k nim i kmen Konso. Ten je však spíše civilizovanější, přesto je jeden z nejvýraznějších. Žije kolem města, které se jmenuje také Konso. Konsové jsou zemědělci. To je přirozené, zde se zemědělstvím živí většina lidí. Ale k místním zvláštnostem patří, že budují na svazích terasovitá políčka. Z Asie něco podobného známe běžně, ale tady to široko daleko dělají právě jen Konsové.

Pro tento kmen jsou charakteristické také pohřební figury, zvané waka. Symbolizují konkrétní slavné předky. Později se dávají do muzeí, ale já jsem jich viděl i mnoho v lesíku za vesnicemi, kam asi žádní turisté nechodí.

Setkal jsem se zde i s místním králem. Nebydlí ve městě, ale v jedné z těch opevněných vesnic. Umí anglicky, takže jsme si popovídali. Kmen Konso je jeden z největších v oblasti. Možná i nejcivilizovanější. V městečku potkáte i vzdělané lidi. Nicméně právě zde začíná oblast známá jako „údolí dolního toku řeky Omo“, která je pro etnology opravdovou lahůdkou.

Můj známý z toho kmene mi řekl, že zde nedávno objevili paleoantropologické naleziště druhu Homo erectus. Zajímavých nalezišť pozůstatků člověka je v Etiopii více. Zcela náhodou jsem objevil naleziště zvané Melka Kunture. Prostě jsem v té vesnici potřeboval přespat, tak jsem si našel ubytování, a pak jsem zjistil, že je zde jakási ohrazená lokalita, kde se cosi ukazuje. No, byla to rokle, kde se těžil pazourek. Říkali tomu factory – tedy to

várna. Což je silné slovo, ale stará skoro dva milióny let – to je myslitelné opravdu jen v té Etiopii. A teď jsem měl možnost vidět něco podobného, ale co skoro nikdo nezná. A že mne tam doveze, když zaplatím motorkáře. Což jsem samozřejmě rád udělal. Byla to rokle, plná kostí velkých savců, jak slonů a hrochů, a také tam bylo plno pěstních klínů.

Pohybujeme se tedy v oblasti, kde ta nejstarší minulost lidstva na nás přímo dýchá, ale člověk k tomu musí být vnímavý. Tato oblast kupodivu není úplně odříznutá od světa. Vede tam dobrá silnice, protože je to hlavní spojnice do sousední Keni. Návštěvníci sem dnes již jezdí běžně, ale spíše zůstávají jen na okraji. Avšak pro turisty jsou možná zajímavější kmene jako Mursiové, kteří jsou známí tím, že si rozřezávají dolní ret, a do něj pak vkládají hliněné talířky. Městečko Konso představuje spíš jen jakousi přestupní stanici. I když – nedávné zapsání kulturní krajiny Konso na seznam světového kulturního dědictví UNESCO snad vzbudí zájem i o tento kuriózní kmen. Už zde jsou i luxusní hotely – donedávna to byly spíš jen jednoduché hostely a kolem hlavní ulice krámky, kde se dalo koupit jen to nejjzákladnější. Internet tu sice mají také, ale já jsem neviděl, že by někdy fungoval. Hezky udělané místní muzeum fakticky znamená, že se o zdejší kulturní dědictví zajímají i odborníci.

Už při své první návštěvě – v roce 2010 – jsem u muzea viděl, jak tam vyrábějí chýše určené na převoz, balí figury waka a podobně. Řekli mi, že to je určené pro etiopskou expozici v zoo ve Zlíně. A potkal jsem tam člověka, který to převážel – byl to Etiopan, který studoval v Čechách, uměl dobře česky a bydlel v Praze, nedaleko ode mne. A potkali jsme se v regionu řeky Omo. Jak je ten svět malý. *Mgr. Pavel Benda*

Země, kde vzniklo lidstvo

Lidský druh pochází z východní Afriky. Před asi pěti milióny let zde začaly pralesy ustupovat a část lidoopů tehdy slezla se stromů. Začala chodit po dvou, rozvíjelo se myšlení, řeč a vše, co dělá člověka člověkem.

Biblická zpráva o vzniku člověka je přeci jen o něčem jiném. Přírodověda popisuje dějiny a mechanismy, zatímco teologie mluví o tom, jaký to má všechno smysl, jaké má člověk místo v dějinách světa. Zatímco přírodověda vše, včetně vzniku člověka pokládá za náhodu. Přírodověda a teologie používají úplně jiné metody a techniky, a proto spolu obtížně komunikují.

Biblický ráj tedy nebudeme hledat ve východní Africe, protože jde o mýtus, vyjadřující jakýsi archetypální stav lidstva. Nicméně když člověk přijede na místa, kde „to všechno začalo“, tak má z toho takový zvláštní pocit. Místo vzniku člověka samozřejmě nelze přesně určit, a nejen proto, že nemáme více, než náhodné nálezy zkažených kostí. A kromě toho – těžko se dá říci, že prvním člověkem byl právě tento jedinec. Nicméně můžeme najít stopy po dávné minulosti, kdy lidství teprve začínalo. Že opice začala chodit po dvou je nepochybně zajímavé a mimořádné – ale v církvi je dobré nezapomínat, že ona ta opice také začala komunikovat s Bohem.

Nejvíce nálezů máme z Jihoafrické republiky, dále z Tanzanie a Keni a z Etiopie. Ojedinelé, ale důležité nálezy pocházejí i třeba z Čadu. V Etiopii se našly nálezy zcela mimořádné: totiž celé kostry. V severní Etiopii byla nalezena v sedmdesátých letech kostra australopitéka. Její původní majitelku pojmenovali Lucy. Kostra se dochovala asi ze čtyřiceti procent – což ale fakticky znamená celá kostra. Protože když máme jednu ruku, tak víme, jak vypadala druhá, a když máme kyčelní

kloub, tak můžeme udělat biomechanickou zkoušku a poznáme, zda ten jedinec chodil po čtyřech nebo po dvou. O dvacet let později pak nedaleko odtud našli také skoro celou kostru, totiž ardipitéka. Dotyčného jedince pojmenovali Ardi, a svým významem se plně zařadil po bok Lucy.

Tato místa v Afarské poušti však nejsou jediným důležitým etiopským nalezištěm. Na opačném konci země, tedy na jihozápadě, u jezera Turkana, je další zajímavá paleoantropologická lokalita. Mimo jiné právě odtud pocházejí nejstarší nálezy druhu Homo sapiens. Prý asi čtyři kilometry západně od města Omorate. Cítil jsem potřebu se tam vypravit. Prostě asi ty čtyři kilometry na západ. Je to taková neurčitá polostep – ale pociťoval jsem to jako vykonání pouti k místu, kde byl pohřben zakladatel mého rodu.

Nedaleko protéká řeka Omo a vytváří meandry. Odborníci tuší, že zde by se mohly skrývat překvapující nálezy. Důvod byla doprava do této oblasti obtížná, ale poslední dobou se zde vylepšují silnice, což na jedné straně znamená určitou kulturní ztrátu pro region, ale na druhé straně to může výrazně pomoci – nejen ke zlepšení životní úrovně místních lidí, ale i – k našemu poznání dávné minulosti.

Důležité je ovšem i to, že tato část Afriky je jednou z těch posledních, kde jsou stále domorodé kmene, které jsou pramálo zasaženy moderní civilizací. Prostě jedno z těch míst, kde cestovatel ještě může zažít nějaké dobrodružství. Skoro bych řekl, že za poslední generaci té civilizace přišlo více, než za všechny generace předcházející. Celý zážitek je ovšem ještě umocněn tím, že jsme v oblasti, odkud vlastně lidstvo pochází.

Mgr. Pavel Benda

Táborská setkání 2019 – Táborské slavnosti

Pokud máte rádi atmosféru středověku, pak jste si jistě nenechali ujít **29. ročník festivalu Táborská setkání, který se konal ve dnech 11.–13. 9. 2020.** Pochodňový průvod Tábořem, ohňostroj, středověké tržiště, šermířské souboje a klání, historická bitva, staročeský jarmark, středověké hry a slavnosti, pouliční divadlo, středověké pochoutky, dětský ráj. Den otevřených dveří památek během Táborských slavností – to jsou tradiční historické slavnosti Táborská setkání.

Historické centrum Tábora s několika náměstími, křivolakými uličkami i bohatou zelení za městskými hradbami ožívá vždy na tři dny dávnou historií první poloviny 15. století. Časem, kdy se vlády nad městem ujal husitský vojevůdce Jan Žižka z Trocnova. Také nyní, po téměř šesti stovkách let každoročně symbolicky přebírá slavný hejtman vládu nad Tábořem. Za rachotu bubnů a světél pochodní ho přitom doprovází zástup jeho husitských bojovníků.

Po slavnostním zahájení si už stačí vybrat, zda zavítáte ke stánku s medovinou a chlebem se škvarky, nebo dáte přednost vybraným středověkým lahůdkám v některé z útulných taveren. Programový „jídelníček“ je také nepřeborný – ohňostroj, průvody v historických kostýmech, středověký jarmark, žebrácká ulička, koncerty duchovní, středověké, ale i současné hudby; vystoupení skupin historického šermu; rytířský turnaj na koních; divadla pod širým nebem; výstavy; hry a soutěže pro děti. To a mnohem víc nabízejí každoročně *Táborská setkání...*

*Ing. Marijana Matoušková
a Renata Velišková*

NOVÁ ARCHA A.HO.J

Církevní ZŠ a MŠ ARCHA je od září přestěhována do staronové budovy. Konečně jsme po mnoha letech opět pohromadě! Je za námi velký kus práce a velký ještě před námi.

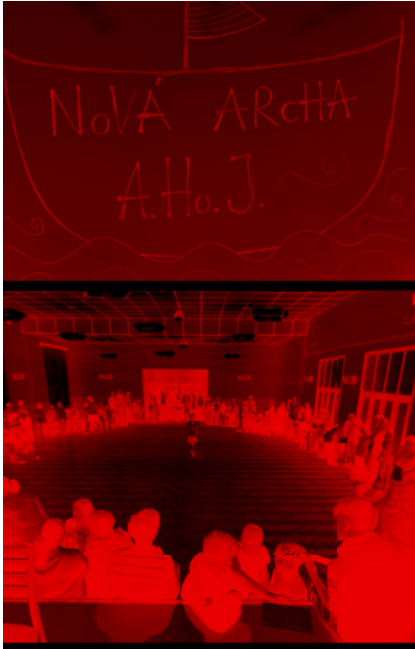

Jak to celé probíhalo?

V obci Petroupim opustila Archa částečně původní starou školní budovu a celá pohromadě od 1. září 2019 funguje v budově bývalého obecního úřadu. Do staré školy chodíme dále na obědy a do tělocvičny, a také na naši nově upravenou, krásnou zahradu v rámci projektu Nadace Proměny Zahradu hrou.

V přízemí teď nově máme krásnou třídu mateřské školy s terasou, novým sociálním zařízením a kuchyňkou. Děti ze školky nově obědvají ve své třídě, dovážíme jim obědy z Benešova. Menší prostor nás donutil k lepší organizaci hraček a pomůcek, takže je teď vše krásně přístupné každému z dětí. Do prvního patra se teď vejdou všechny třídy naší školy. Děti se častěji potkávají, třídy mohou více spolupracovat. Rána před výukou a přestávky tráví hodně dětí společně v odpočinkovém koutku na chodbě. Díky bezprostřední blízkosti hřiště mohou všechny děti ze školy trávit velkou přestávku venku.

Stavba a stěhování byly náročné, opět jsme hodně spolupracovali. Na prázdninové brigády chodili učitelé, rodiče i děti. Těsně před začátkem školního roku jsme zařídili poslední místnosti a výuka mohla začít. V nedělní podvečer, poslední den prázdnin, už tradičně bratr vikář Petr Wagner odsloužil pro Archu bohoslužbu v čerčanském sboru za účasti učitelů, rodičů a dětí.

Pro tento školní rok jsme zvolili příznačný název ročního tématu – „Nová archa A.H.O.J.“. Kromě velkého sžívání se s novým prostorem se také budeme celý rok zabývat významem křesťanských zvyklostí a tradic. Mimo to letos chystáme „celo-Arší“ projekt k výročí 100 let založení Církve československé. Jeho výsledkem bude putovní výstava o církevních stavbách CČSH v našem kraji.

Mgr. Jitka Hřebecká, ředitelka

Rota „Nazdar“ ve Francii

Kanadský národní památník na Vimy

Pokračování z minulého čísla

Z roty Nazdar zbylo pouze 75 bojeschopných mužů, a proto tato jednotka byla rozpuštěna a pluk cizinecké legie byl poslán do týlu k odpočinku. Tato ofenziva si vyžádala na francouzské straně ztráty 100 tis. mužů, z toho 16 803 padlých, 22 tis. nezvěstných a 63 619 mužů bylo zraněno. Britská 1. armáda přišla během ofenzivy asi o 27 800 vojáků. Ztráty na německé straně činily asi 75 tis. vojáků, a to včetně 7 500 zajatců. Kóta 140 – Falaise de Vimy byla dobyta za cenu nesmírných lidských obětí až v dubnu 1917 vojáky kanadského expedičního sboru.

V květnu 2019 bylo v městečku Neuville u památníku padlých v I. a ve II. světové válce pořádáno pietní shromáždění u příležitosti 104. výročí bitvy. Pietní shromáždění se také konalo na československém vojenském hřbitově La Targette, kde jsou pohřbeni čeští dobrovolníci roty Nazdar a českoslovenští vojáci,

kteří padli ve Francii v období II. světové války. Budování tohoto hřbitova bylo zahájeno v roce 1938, kdy zde bylo zasazeno 24 lip dovezených z ČSR. Z důvodu okupace a II. světové války se práce značně zpozdila. Až v roce 1958 bylo opět pokračováno s dalšími exhumacemi, které trvaly ještě dlouhých 12 let. K výročí vzniku ČSR byl v roce 1968 odhalen památník obětem I. a II. světové války na francouzském území. Ve středu hřbitova je umístěna kopie „Kříže Bohemie“, která symbolicky připomíná smrt českého krále Jana Lucemburského bojujícího po boku francouzského krále v roce 1346. Před vchodem na hřbitov je sosoší od sochaře J. Hrušky z roku 1925. Pod sochou vojáka, který drží v náručí padlého vojína, je nápis ve francouzském a českém jazyce „Zvolili zemřít za svobodu“. Na druhé straně pomníku jsou vytesána jména padlých vojáků z roty Nazdar a jmenný seznam všech pohřbených vojáků z první i druhé světové

Památník obětem I. a II. světové války na náměstí v městečku Neuville

války. V průčelí hřbitova je pomník s československým státním znakem, kde jsou umístěny pamětní desky a také místo na květinovou výzdobu. Hřbitov je upraven jako česká a slovenská „Zahrada míru“, která vzdává hold hrdinům, kteří položili život za mír na území Francie.

Zákopy na Vimy

Za Českou a Slovenskou republiku se pietního aktu zúčastnili Petr Drulák, velvyslanec ČR a Igor Svobodník, velvyslanec SR, zástupci Ministerstva obrany ČR a SR, vojenští přidělenci ve Francii, hudba a čestná stráž armády ČR a SR, prezidentka Asociace čes. dobrovolníků ve Francii, zástupci Sokola de Paris, Československá obec legionářská, příslušní-

ci roty „Nazdar“ v dobových uniformách a delegace Církve československé husitské. Za Francouzskou republiku se slavnosti zúčastnili diplomaté, státní a městská správa, zástupci francouzské armády a jednotka cizinecké legie. Na vojenském hřbitově La Targette jsme vyslechli projevy autorit a jednotlivé organizace pokládaly k pomníku věnce a květiny. Také zástupci Pražské diecéze uctili památku padlých legionářů a československých vojáků modlitbou a položením věnce. Sestra kazatelka Jana Šmardová Koulová nám věnovala duchovní zamyšlení a společně jsme se pomodlili za padlé. Na konci pietního aktu zazněla česká, slovenská a francouzská státní hymna.

Jan Boček

Pomník Lumíra Březovského

V Husově sboru v Čelákovících se připravujeme na oslavy 100. výročí vzniku CČSH

Církev československá husitská se připravuje na oslavy 100. výročí svého vzniku. Jubilejním rokem bude rok 2020, ale již v tomto roce si připomínáme historické události, které předcházely oficiálnímu vyhlášení nové národní církve. Již v létě roku 1919 předali v Římě představitelé českého katolického duchovenstva své memorandum papeži Benediktu XV. Byl to pokus českého reformního katolicismu o dosažení reformy náboženského života, která však byla v té době a v rámci existujících církevních struktur neúspěšná.

Na oslavy našeho jubilea a připomenutí historických souvislostí vzniku CČSH se chystáme i v naší náboženské obci. K přípravám na tyto oslavy patří i realizace výmalby interiéru Husova sboru a zrestaurování reliéfu v kněžišti. Při zahradní slavnosti 28. září jsme poděkovali realizátorům těchto prací, ale také všem dárcům, městu Čelákovice a dalším sponzorům. Jsme rádi, že zrenovované prostory Husova sboru budou sloužit nejen naší náboženské obci k bohoslužebným účelům, ale také ke kulturním programům určeným čelákovické veřejnosti.

V jubilejním roce 2020 plánujeme zájezd do Škodějova, kde chceme vyzvednout prst z místa narození Dr. Karla Farského. Tu pak uložíme ve schráně pod kazatelnou našeho sboru, na které je umístěn reliéf Dr. Karla Farského od Františka Bílka.

Při tomto symbolickém aktu si připomeneme památný den 7. května 1920, kdy se na čelákovickém náměstí konal tábor lidu. Táborovými řečníky byli vedle zástupce Volné myšlenky a zástupce ČČE také dva zástupci nové vzniklé Církve československé. Jedním z nich byl Václav Kára, farář z Přerova

nad Labem, který přestoupil z církve římskokatolické do CČS a v Přerově konal československé bohoslužby. František Holub, pozdější předseda první rady starších, po řečnických projevech nabídl přítomným přestupní listy k jakékoliv konfesi. Ještě ten večer přestoupilo k CČS 76 osob. V následujících 14 dnech pak dalších 1138 lidí. S farářem Károu objížďeli také okolní obce a někdy vykonali za večer i dvě schůze. Dle písemných vzpomínek pana Holuba byly na podzim 1920 k čelákovické farnosti CČS „prozatímně přifařeny“ všechny obce brandýského okresu – celkem 57 obcí a 1. září 1920 bylo zahájeno vyučování náboženství v Čelákovících a pěti okolních obcích.

Ing. Mira Poloprutská

OBRAZ KAZATELE U JANA BLAHOSLAVA

Na počátku novověku zůstávají zdrojem teorie řečnictví díla antických učenců, M. Tullia Cicerona a M. Fabia Quintiliana a řečnictví se v převážné míře podřizuje účelům kazatelským. Jedním z takových kazatelů i tvůrcem české rétoriky je kněz Jednoty bratrské Jan Blahoslav.

Jan Blahoslav (1523–1571) se narodil v Přerově na Moravě dne 20. února 1523 ve vážené bratrské rodině. Na kněze byl vysvěcen roku 1553, po čtyřech letech byl zvolen do úzké rady Jednoty bratrské a v roce 1558 ustanoven biskupem v Ivančicích na Moravě. V důležitých věcech Jednoty bratrské byl poslán i mimo Čechy a Moravu, např. do Vídně nebo Magdeburku, a na svých cestách navštěvoval kázání rozličných kazatelů. Tak poznal kazatele dobré i špatné. Sám byl výborný řečník.

Jan Blahoslav se zabýval kazatelským uměním nikoliv z důvodů teoretických, ale pro potřebu praktického života. Jak se dozvídáme z Předmluvy ke spisu Vady kazatelů, napsal spis o kazatelství pro mladé kazatele, „*jakés naučení a nebo zprávu jednomu z prostých kazatelů*“. Uvedený spis je však znám pouze z této zmínky. O vadách kazatelů zvláště Jan Blahoslav původně psát nechtěl. Některé vady vyslovil již dříve ve své *Gramatice české*, na níž pracoval téměř dvacet let, a tak spis *Vady kazatelů (Vitia concionatorum)* sepsal až na sklonku svého života, když kazatelé neuplatňovali při svých projevech ctnosti, ale dopouštěli se spíše vad. Originál spisu nebyl nalezen, spis se zachoval v opise z r. 1632. Z rukopisu městské knihovny v Žitavě jej vydal F. A. Slavík nejprve v r. 1876 a později v novém, úplném vydání s poznámkami a překladem latinských míst v roce

1905. Nejnověji je spis součástí díla Jan Blahoslav: *Čtyři menší spisy* (ed. Mirek Čejka, Brno: Host – vydavatelství s. r. o., 2013).

Spis Vady kazatelů se přidržuje obvyklého schématu rétorik. Je rozdělen do čtyř knih – první kniha se podle klasické aristotelovsko-ciceronské rétoriky zabývá přípravou řeči (inventio), hledáním vhodných myšlenek pro dané téma; v druhé knize jde o výběr a uspořádání myšlenek vzhledem k cíli řečnického projevu (dispositio); třetí kniha se věnuje otázkám elocutio, tj. vyjádření myšlenek slovy, a pronuntiatio, výslovnosti, a čtvrtá kniha se snaží kazatelům pomoci vyvarovat se vášni a různých nezpůsobů.

Jan Blahoslav vychází z negace tohoto systému výkladu; nepodává teorii řečnictví, ale teorii nedostatků řečnictví. Jeho výklad však nemůžeme považovat proto za nesystematický. Jde pouze o volbu jiného systému, o jeho konfrontaci nikoli s antikou, jak bylo v rétorických příručkách běžné, ale s osobní autorovou zkušeností a s jeho životní praxí. Blahoslav nenapsal normativní teorii řečnictví, ale kritiku řečnických projevů, již chtěl pozvednout úroveň bratrského kazatelství.

Jan Blahoslav odsuzuje nedbalost při přípravě kázání a mechanické a povrchní přejímání cizích vzorů. Kazatelé se důsledně nevěnují tomu, aby pronikli hluboko do textu, ze kterého se rozhodli kázat, a tak správně vyložili pravdy. Někdy i ve spěchu si vypůjčují kázání od jiných písařů a neznají ani kazatele ani cíl či účel jeho poselství. Jejich kázání se tak stává nepečlivým a nezdržuje hlavní myšlenky. Kazatel nesmí řadit myšlenky „jako špalkové

svalení na hromadu tak i onak, jakž se trefilo“. Myšlenky musí klást uspořádaně, aby byl posluchač schopen sledovat jejich vývoj – buď od věcí větších k menším (methodus analytica), anebo opačným směrem (methodus synthetica) nebo podle ordo artificialis, kdy začne, odkud chce, a uzavře, čím chce, ale tak, aby vše bylo mistrovsky složeno, podobné věnci mistrným způsobem uvitému. Kazatel má být uměřený v kázání - ani ne příliš rozvláčný a s mikroskopickou přesností vysvětlující věci srozumitelné a nekomplikované, ani příliš stručný. V žádném případě se nesmí v kázání dopouštět osobních invektiv a dávat příklady, které mu přijdou na mysl, ale které jsou – jak je Blahoslav v praxi poznal – nevhodné nebo přímo neslušné a posluchačům nepřijemné.

V další části spisu pak Jan Blahoslav věnuje pozornost skutečnému verbálnímu a neverbálnímu přednesu. I když o tomto tématu pojednal již ve své *Gramatice české*, považuje za potřebné se k poměrně nepřijemnému tématu vrátit.

Některí kazatelé vybírají slova „obzvláštní veliká“ a přilepují je „leckdes tref se jak tref“. Jiní mají sklon přepínat užívání slov a svou řeč činit „svatější“, než by měla být. Často používají slova jako „přesvaté“, „předobré“, „přechisté“, „přespravedlivé“ apod. Slova kazatelů by měla být vlastní, srozumitelná a obvyklá; jejich čeština by si měla zachovat svoji čistotu a ozdobnost.

Rovněž není konec zlého a šeredného přednesu. Je nemálo kazatelů, kteří nedělají rozdíl mezi čtením Božího slova a kázáním, takže se posluchačům zdá, že neposlouchají kazatele, ale čtenáře. Kazatel se však ani tomu, co má sepsáno, nesmí učit nazpaměť, ale musí vše podat tak, aby posluchač hlavní myšlenky nechtěl jako cizí, ale přijal je za své vlastní.

Kazatelé pak ubírají svému kázání i různými vášněmi a jinými nezpůso-

by. Mají plná ústa pohrdavého smíchu nebo hněvu, mají na mysli ušetřit soupeři rozličná zranění, ačkoliv by měli být plni lásky, a přidávají i gesta a nezpůsobná slova. Přitom špatně vyslovují, takže posluchači nemohou dobře ani jejich poslední slova rozeznat. Co se týče hlasu, mluví monotónně, jindy zpívavě, pokašlávají, svá kázání naplňují slůvky „ahm“, „khm“, „hm“, „protož“, „ano ano“ aj. Pro názornost Jan Blahoslav používá dokonce i not, když chce charakterizovat některé akustické vady přednesu. Kazatelé by měli měnit svůj hlas, dodržovat řečnické figury a každou slabiku „čistě, ostře, cele a plně vyřknouti“.

Dále Jan Blahoslav vypočítává i špatná gesta a jiné nezpůsoby, které pozoroval mezi vlastními kazateli Jednoty bratrské. Jedni se spěšně a prudce protlačují za katedru, jiní se zvolna a pyšně nesou. Některí stojí se „špalkovým obličejem“, jiní potřásají hlavou nebo se dívají někam vzhůru, na jedno místo nebo se obracejí k jedné některé osobě, většinou ženě. Jedni projevují malátnost svého ducha i těla tím, že si lehnou na katedru a sotva otvírají ústa. Druzí potřásají kadeřemi a se vším si hrají. Na druhé straně však Blahoslav poukazuje na kladné a příjemné rysy kazatelů, které jsou hodny napodobování a které podporují poselství Božího slova.

Jan Blahoslav tak ve svém díle vytvořil ucelený obraz kazatele, i když z jiného hlediska, než bylo zvykem v tradičních rétorikách. Podává obraz takového kazatele, jakým by neměl být a jehož chyb a nezpůsobů by se měli ti dobří vyvarovat. Čtenáře spisu mimoděk napadá: Nejsou tyto výtky aktuální i v dnešní době, a to nejen pro kazatele, ale pro řečníky vůbec? Máme tedy před sebou dílo, které by při převedení jazyka do současné češtiny mohlo přispět i dnes ke zdárnému pěstování řečnictví.

PhDr. Drahomíra Tesařová, CSc.

Návštěva v Zemi vycházejícího slunce

Květnové Setkání 3. věku, které pravidelně pořádá karlínská NO ve spolupráci s Městskou částí Prahy 8, Pražským klubem spisovatelů při Obci spisovatelů a LDK Dialog na cestě vždy poslední úterý v měsíci, mělo tentokrát cestovatelské téma. Navštívili jsme virtuálně Zemi vycházejícího slunce neboli Japonsko.

Vyprávět nám o něm přišla Mgr. Lenka Hejdová, profesorka českého jazyka a literatury, výtvarné výchovy, filosofie a psychologie na víceletém gymnáziu v Rakovníku a mimo jiné též psycho-terapeutka, spisovatelka a výtvarnice. Na karlínské půdě nevystupovala poprvé, měla zde v loňském roce na podzim přednášku o Izraeli. Protože byla velmi zajímavá, těšili jsme se na její výklad o Japonsku s názvem: Kolik tváří má Japonsko?

Je znát, že magistra Hejdová je kantorkou. Vzala celou věc „z gruntu“. Nejdříve nás seznámila s realitami této, pro nás tak trochu záhadné, země. Dozvěděli jsme se o státním zřízení, etnickém složení, náboženství, architektuře, udělali krátký exkurz do historie i současnosti prošpikovaný zajímavostmi. Ačkoliv statistická a demografická data nebývají vždy zábavná, nikdo se nenudil, protože výklad byl doplněn zajímavými fotografiemi i osobními postřehy přednášející.

Překvapila nás například informace, že rod japonských císařů je nejdříve vládnoucím panovnickým rodem na světě. Jeho nepřerušovaná linie sahá až do 7. století př. n. l. (660 př. n. l.). Zajímavé bylo i vysvětlení, proč není v Japonsku mnoho architektonických památek jako například u nás v Evropě. Je to dáno tím, že v Japonsku díky pohybu tří tektonických desek jsou velmi častá zemětřesení. Za nejničivější katastrofu od 2. světové války je považováno zemětřesení z 11. března 2011, kdy došlo k poškození jaderné elektrárny

ve Fukušimě a zemská osa se vychýlila o 16 cm. Proto se v Japonsku stavěly domy z materiálů, které odolávají zemětřesení, ale už ne tolik zubu času. U šintoistických svatyní totiž platí jakési pravidlo obrody odpozorované z přírody. Zhruba po 20 letech se svatyně strhla a znovu obnovila. Někdy jako replika té předcházející, jindy vznikla stavba úplně jiná.

Od počátku 17. stol se Japonsko na více než 250 let izolovalo od ostatního světa, bránilo se přílivu cizinců, jejich kultuře, obchodu, knihám, náboženství... Udržovaly se sice obchodní styky s Čínou a nizozemskými obchodníky prostřednictvím přístavu na ostrůvku Dedzima poblíž Nagasaki, ale na vývoj v zemi to nemělo vliv. Až v roce 1854 došlo k vynucení otevření přístavů pro americké obchodníky a k postupnému uzavření smlouvy s evropskými mocnostmi.

Od této doby se datuje bouřlivý průmyslový rozvoj, i když si země musí dovážet suroviny i potraviny ze zahraničí. S obchodem se postupně přejímají zvyklosti „západní kultury“. Japonci ale své zvyklosti, náboženství a tradice neopouštějí. Propojují je se světem techniky, počítačů a šinkanzenů. Mění sice stravovací návyky (Mac Donaldy a fastfoody), ale tradiční sepětí s přírodou, svátky a příslovecnou zdvořilost neopouštějí. A tak má Japonsko tisíce tváří.

Výrazným rysem japonského života je miniaturizace, která vznikla z ekonomické nutnosti prosadit se na světových trzích a přitom si vystačit s minimem surovin, s malým prostorem k životu, neboť Japonsko má velkou hustotu obyvatelstva koncentrovanou při východním pobřeží. Z japonské tradice vznikly i světem obdivované fenomény jako japonské zahrady a divadlo, bonsai, ikebana, sumo a jiné.

Pokračování v příštím čísle

Květoslava Salmonová

Malé zamyšlení nad knihou DOTEKY KRÁSNÉHO UMĚNÍ

Dokončení z minulého čísla

S vděčností jsem uvažoval nad upřímným sdílením *Slov na stole* od BŘETISLAVA DITRYCHA. Uvědomoval jsem si, jak různé předměty mohou znovu a znovu ožít v lidské mysli a symbolizovat prožitý život, všechny výhry, prohry, těžkosti i tragédie, které každého na jeho lidské pouti postihují. Někoho více a někoho méně.

V průběhu života jsme konfrontováni s podněty (někdy skrytými) k jejich reflexi. A určité prožitky nám pomáhají i k zřetelnějšímu vnímání vlastní lidské hloubky. Aktivují naše uzrávání. A proto je velmi důležité se dívat kolem sebe i do sebe a stále hledat klíč k životní kráse. Životní lekce vypovídají o sdílení, lidské vzájemnosti, ohleduplnosti a pomoci. V tomto smyslu jsou inspirativní zamyšlení OLGY NYTROVÉ nad prozaickým dílem Elisabeth Kübler-Rossově a Davida Kesslera s názvem *Lekce života*. Je přesvědčena, že *Stáří má směřovat k moudrosti a vnitřní svobodě*. Domnívá se, že „moudrá osobnost nachází svorník smyslu“ a umí v klidu hodnotit svůj život v minulosti a s pokorou a vnitřním klidem vést život v přítomnosti. V tom se nachází vnitřní svoboda. Autorka uvádí ve svých esejích názory různých umělců a filosofů. Uputala mě myšlenka filosofa Maurice Merleau-Pontyho, který podle mě vystihl poslání nejenom umělce, ale také každého učitele, pracovníka kultury, vědce a vlastně i běžného člověka. Prohlásil: „Bytí je to, co od nás žádá tvorbu, abychom o něm mohli mít zkušenost.“ Autorka ukazuje nejruznější zkušenosti své, ale i zkušenosti dalších básníků, jak Poezie nás přivádí do blízkosti bytí a jak dokáže suggestivně vést k meditaci až harmonickému prožívání umění (*Michelangellovi David*). Obdivná charakteristika zní i z mnoha dalších jejích básní. Když si pokládá otázku Kam nás volá poezie?, tak odpoví, že je to nový prostor vnímání v jiném úhlu pohledu, který člověka podněcuje k jakési vnitřní modlitbě a naznačuje mu hodnoty pocházející ze samotného Bytí (*Poezie nás přivádí do blízkosti bytí*).

BOHUMIL ŽDICHYNEC ve své básni *Procházej tichem* vybízí, aby člověk nepropadl falešným představám, ale aby vnímal život v jeho celistvosti, v hodnotách všeho druhu. Významnou hodnotou je Poezie léčící, která obsahuje několik esejí na společné téma. Jako *Sanatorium duše* vyrovnává psychosomatické osobnostní roviny a napomáhá i vstupu duchovních hodnot

do lidského vědomí, aby ho užitečně harmonizovalo. Podle autora jsou Poetoterapie a jazyk poezie prostředky akumulovaných myšlenek a „nástrojem cesty k sobě samému, k druhým lidem, ke světu i k tomu, co člověka přesahuje“. A v tomto smyslu je vhodné ho propojovat s interaktivním uměním, které se může stát tvořivým dialogem mezi myšlenkami umělce a účastníky, kteří se tak mohou účastnit a osobně reagovat na básnický projev. Velice souhlasím s názorem autora na význam tzv. biblioterapie, která nejenom může pomáhat v léčebných procesech, ale dokáže rovněž významně napomáhat dnešnímu člověku v sebezpečí, v ukotvení své národní identity a v nalézání smyslu života. Bohumil Ždichynec vyslovil i nádhernou myšlenku, když hodnotil *Hudbu a poezii*, které mohou společně a v zesílené formě přinášet emotivní, estetické a etické ideje a energetizovat nebo naopak uklidňovat společenské prostředí. Jako velebný chorál vyznívá na konci publikace jeho *Život jako umělecké dílo*. Autorovy úvahy nasvětlují prostor nevědomí, tajemství Bytí, zamýšlejí se nad funkcemi lidského mozku a přibližují různá tajemství další existence naší civilizace.

S určitostí stojíme dnes na nejdůležitější křižovatce v dějinách lidstva. Ovlivnění masmediálními technologiemi, digitalizovanými programy stále zrychlujeme úsilí naplnit stanovené úkoly. V nepřírozených podmínkách, například výroby pro výrobu, ve vědě pro vědu, v umění pro umění a konfrontováni s problematickými názory, dnes prosíme, naléhavě voláme po skutečné kráse života, po zpomalení tempa, po usebrání se, po naději na přirozený, opravdový a šťastný život! Témata vsazená autory do knihy Dotečky krásného umění jsou nadčasová a nabízejí v mnoha ohledech řešení. Představují výzvy ke změně, a to s plným respektem k hodnotám minulým, národním i všelidským. Zaznívají harmonicky ve prospěch pravdy, dobra, krásy a lásky. V předložené knize se vlastně tyto myšlenky už vtělily do slov a nyní přicházejí, aby nám svými dotečky daly prohlednout, dlouhodobě kultivovaly náš cit, smysly pro krásu a skutečnou poznání.

Děkujeme O. Nytrové, B. Ditrychovi, L. Y. Koláčkové, A. Marhoulovi, D. Spáčilovi, B. Ždichynčovi a všem dalším, kteří pomáhali publikaci vytvořit.

*doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.
Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta*

Oslava kulatých narozenin v Karlíně

V úterý 25. června 2019 se v zasedací místnosti NO CČSH, Vítkova 13, Praha 8 – Karlín uskutečnila oslava kulatých narozenin Olgy Nytrové. Sešlo se na padesát hostů, kteří chtěli jubilantce popřát vše nejlepší. V programu, jejíž moderovala sama oslavenkyně, vystoupila řada básnířek a básníků z Dialogu na cestě a Pražského klubu spisovatelů. Celé setkání ozdobili svými písničkami a bonmoty známý spisovatel a entertainer Jan Vodňanský.

Životní jubileum Olgy Nytrové
Spisovatelka, publicistka a vysokoškolská pedagožka PhDr. Olga Nytrová, která působí v duchovenské službě CČSH, je ženou, obdařenou řadou charismat, za mnohé jí vděčí nejen její studenti, ale i my, členové Dialogu na cestě. Samozřejmě se stává, že na některé věci nemáme stejný názor a vedeme bouřlivé diskuse. Ale díky její tvůrčí invenci a nasazení pro druhé se Dialog na cestě v literárních kruzích stal pojmem a mnozí spisovatelé si kladou za čest, když mohou v Karlíně číst ze své tvorby.

Milá Olgo, za vše děkujeme. Vyprošujeme do dalších let Boží požehnání, hojnost tvůrčích sil a pevné zdraví.

*RNDr. Markéta Hlasivcová,
Dialog na cestě*

Kytice pro básnířku s ušlechtilým srdcem

Dvakrát do měsíce se kulturním programem zaplní prostory modlitebny a zasedací místnosti Církve československé husitské v karlínské Vítkově ulici. Duší a organizátorkou těchto pořadů je PhDr. Olga Nytrová, spisovatelka, publicistka, vysokoškolská pedagožka, aktivně duchovensky působící v Pražské diecézi CČSH. V červnu tohoto roku slaví sedmdesát let... Jak napsal kdysi čínský básník: „Neskloním hlavu nad zelenou vodu, nezvednu oči k modrému nebi. Jen bělostným sněhem chci pozorně jít, vytlačit hlubokou stopu.“

Osobnostní a tvůrčí dráha Olgy Nytrové se bude ubírat dál, jak je vitální básnířce vlastní. Ale vše, co dosud dokázala, oslovilo mnohé...

*PhDr. Františka Vrbenská,
Pražský klub spisovatelů*

Vážené čtenářky a čtenáři,
jsem přesvědčena o tom, že slavit, oslavovat, je v životě nesmírně důležité. Při takových setkáních se lidé snadněji sblíží. Žijeme většinu času v profánní sféře, ve všednosti, a tak potřebujeme posvátno, přesah, **slavnostní okamžiky**, které nás povznášejí, vedou k tomu, že se zamýšlíme nad hodnotami, nad vztahy, nad smyslem života. Romain Rolland napsal, že **život má být velkolepé procesí od mládí do stáří**.

Mým cílem bylo vždy **dávat lidem dohromady**, a tak jsem ráda, že naše spisovatelská parta funguje. Máme své zázemí tady v Karlíně, kde se vytvořilo takové milé domácí prostředí. Jsou tu hezké vztahy jako v dobré rodině, jak tomu u křesťanů bývá.

Sedmička je u Židů posvátné číslo. Vždy si vzpomenu na svého oblíbeného Sókrata, který žil do sedmdesáti let, a na jeho filosofický pojem „péče o duši“,

který stále zůstává v platnosti a je i současnými mysliteli reflektována.

Společné stolování má základ u prvních křesťanů. I tady na faře po bohoslužbách vždy sedíme u kávy a moučníku. Vedeme dialog. **Hledání dialogu je cosi velmi cenného.** Ať se nám dnešní i budoucí dialogy našich pravidelných literárních i jiných setkávání daří.

PhDr. Olga Nytrová

OBCHODY A OBCHŮDKY

dokončení z minulého čísla

Vedle byla vyhlášená mostecká pekárna u Tůmů. Tam se prodávalo pečivo a chleba, které se peklo tak, že voněla celá Mostecká ulice a lidé si rádi vystáli frontu. Hned vedle byla cukrárna, kde prodávali bonbóny a sušenky, ale později tam byla opravna punčoch a pak dokonce mandl. Mandl byl ještě jeden v Karmelitské ulici. Tam jsme nenosili prádlo, ale chodily jsme se tam jako děti koukat. To byla taková celkem malá úzká místnost plná páry, a proto musely být i v zimě otevřeny dveře. Stál tam, asi tedy parní mandl s velkými válci, který obsluhovali manželé, z každé strany jeden. Jenomže ten jeden byl černoch! No, a to byl jediný černoch, kterého jsme živého, svlečeného do půl těla mohli na vlastní oči vidět, a tak jsme se na něj chodili koukat. On nikdy nepromluvil, neodháněl nás a jen se na nás usmíval.

V Mostecké ulici byl i obchod Lakosilů s potravinami. S jejich dcerou Helenou jsem chodila do školy. Jednou jsme se s Helenou hladové po škole do obchodu přihnaly a paní Lakosilová nám každé ukrojila z čerstvého, měkkého bochníku krajíc a dala na něj veliký plátek sýra. Nic lepšího jsem nejedla. Vedle obchodu Lakosilů byla drogerie. Tam prodávala Polka s rudou pusou a dlouhými rudými nehty které mi připadaly jako dračí drápy. Byl tam na mne moc vysoký dlouhý pult, přes který jsem neviděla. Raději jsem měla drogerii U Hlubůčků v Karmelitské ulici. Tam byl naopak prosklený nízký pult, kde byla vystavena voňavá mejdlíčka a nejrůznější kosmetika včetně růže na rty, jak říkala naše maminka. Moc ráda jsem si to prohlížela a těšila se až budu velká, co si tady všechno koupím. Jak jsem se mílila! Dnes se

tam prodávají kamna! Do další drogerie se chodilo po několika kamenných schodech na rohu Karmelitské v domě pod hospodou U Glaubiců. Tam jsem nechodila ráda. Prodáváli zde nejen košťata, rejžáky, mýdlo na praní a svíčky, ale i nalívali petrolej do lahví. Prostě vonělo to jinak než u Hlubůčků. Pamatuji se na to, když se zde začal prodávat prášek na praní SAM se sloganem „Sam pere sám“. V době, kdy v domácnostech nebyla pračka samozřejmostí, to bylo považováno za malý zázrak. Když přišel do obchodu, stály se na něj dlouhé fronty, a aby se dostalo na víc lidí, tak každý dostal jen jeden.

Na konci Mostecké ulice byl dům, ve kterém bylo uzenářství, cukrárna a lékárna. Do uzenářství nás někdy poslala paní učitelka pro 10 dkg šunky a 2 rohlíky. Potom to jedla při vyučování a v celé třídě to nesnesitelně vonělo. Pozorovali jsme ji do posledního sousta a ze zeměpisu nebylo nic. Cukrárna byla nádherná. Za výlohou měla vystavené zákusky – indiánky, věnečky, kremrole a marokánky, všechny po koruně, rakvičky, laskonky za korunu třicet, ale větrníky byly dražší – dvě koruny třicet. Uvnitř cukrárny byly stolečky v uzavřených boxech potažených červenou kůží. Na konci cukrárny byla miniaturní kuchyňka, kde se vařila káva, která provoněla celou cukrárnu. Paní cukrářka měla bílou zástěrku a na hlavě ve vlasech bílou krajkovou čelenku, takže sama byla jako z cukru.

Vedle cukrárny byla lékárna, kde byla zaměstnaná moje maminka poté, co táta o svoji lékárnu u sv. Markěty v Břevnově přišel. V šedesátých letech 20. stol. nějaká moudrá hlava přišla na to, že se historický dům zbourá, což

se také podařilo. Několik let se budovalo a s velkou slávou se v roce 1964 otevřela novostavba s kinem 64 U hradeb. Měli jsme radost, že i my malostraňáci budeme mít svoje širokouhlé kino. Na konci Kampy bylo jen malé kino Jana Nerudy s malým plátnem. Prodávalo se tam eskymo za 50 haléřů a když se na plátně milenci líbali, tak to speciálně děti hlasitě komentovaly. Kino U hradeb 64 řadu let fungovalo, ale zjistily se nejrůznější chyby a nedostatky včetně zatékání vody, a tak se kino už s menší slávou zavřelo.

Těch obchodů bylo i kolem Malostranského náměstí moc. Samozřejmě několik mlékáren, kam jsme každý den ráno běhali pro čerstvé mléko a rohlíky. Na rohu náměstí a Mostecké ulice bylo delikatesnictví „U Kholů“, ale naši říkali podle dřívějšího majitele „U Skočdopolů“, řezník Brázda, zelinářství, vedle v podloubí koloniál s vysokým stropem „U Linků“, ale také malý obchod s církevními předměty, kalichy, svícný a svatými obrázky včetně vyšivaných ornátů. Vedle malostranské kavárny byla další cukrárna, kde se prodávaly jen bonbóny čokoládové i cucavé, pendrekky, kokosové suky a jiné laskominy. Podobná cukrárna byla i na rohu Mostecké a Lázeňské ulice.

Na rohu Karmelitské ulice byl obchod s látkami, který měl tak vysoký strop, že prodavačky chodily po dřevěných schodech na jakousi galerii pro další zboží. No a vedle bylo kadeřnictví, kam chodily k panu Mrázkovi a paní Adéle všechny maminky a babičky. Trvalou jim dělaly na elektrických natáčkách, které visely na drátech, toho jsem se hrozně bála. Ostatní paní seděly pod sušákem v natáčkách a ty co čekaly si povídaly, protože se všechny znaly. Později tady byly zřízeny „Polotovary“, novinka, do té doby něco nebývalého. Dnes je zde obchod paní

Maškové – ryby drůbež zvěřina. Ne-smím zapomenout na obchod s obuví, kde prodávala laskavá paní Řeřábková, také maminka naší spolužačky. Obchod nádherně voněl kůží. Sice v té době bylo jen pár vzorů bot, ale byly všechny kožené, včetně cviček na tělocvik a prvních dětských botiček.

Samozřejmostí byla čistírna i opravna bot, trafiky na každém rohu a několik květinářství. Vzpomínám si i na ševce pana Budáka, který měl v Tomášské ulici miniaturní dílnu, do které se scházelo po schůdkách. Tam nejen opravoval, ale i ručně šil úžasné boty. Dlouho poté, co musel s živností skončit, zůstala dílna zavřená. Dnes je tam malé starožitnictví. Na rohu náměstí, vtisknut do zvonice chrámu sv. Mikuláše, je dům, ve kterém bylo železářství. Tady dlouhá léta prodávala maminka spolužačky Dáši. Dáša bydlela nad obchodem. Ovšem zajímavostí bylo, že ač do obchodu se chodilo ze strany od Karmelitské ulice, tak vstup do bytů v domě byl z druhé strany Malostranského náměstí ještě za kavárnou. Do prvního patra se šlo po pavlači v těsné blízkosti zdi chrámu sv. Mikuláše. Když Dáša, nemající telefon, nutně potřebovala maminku, tak koštětem tloukla do podlahy a maminka vystartovala z obchodu kolem náměstí Dáše na pomoc.

Většina malých obchodů i živností musela skončit, na dlouhá léta byly stažené rolety a mříže, dřívější výlohy zůstaly slepé, ulice posmutněly a už se jezdilo „do Prahy“ pro všechno a se vším. Lidé se začali stěhovat, takže se přestali znát a tím i zdravít. A tak se i naši spolužáci a kamarádi většinou ztratili. Dnes jsou domy opravené, mají nové střechy, ale z komínů se už nekouří a z většiny obchodů jsou buď směnárny, restaurace nebo prodejny se sklem, suvenýry a kýči pro turisty.

Ing. Marijana Matoušková

Další ukázka z knížky Mgr. K. M. Lukasové – ŽIVOT JAKO SECOND HAND

motto:

Svým životem jsi vedena vnitřním učenlivým stvořením, tou hravou duchovní bytostí, která je tvým skutečným já. Představ si vesmír, krásný, spravedlivý, dokonalý. Pak si buď jistá jedním: Bytí si ho představuje lépe než ty.

Svět je tvůj sešit, stránky, na kterých provádíš své počty, můžeš tam vyjádřit svou skutečnost. Můžeš tam svobodně psát i nesmysly a lži nebo vytrhávat stránky...

a jak praví moudrý Augustin:

„Běhal jsem za pozemskými věcmi a stal jsem se temnotou, avšak i tam jsem tě hluboce miloval. Bloudil jsem, ale přesto jsem na tebe vzpomínal. Slyšel jsem za sebou tvůj hlas, který mi říkal, abych se vrátil, a já jsem špatně slyšel v hluku nepokojných lidí. A hle, nyní se vracím, celý rozpálený a udýchaný ke tvému prameni!“

BABIČKA aneb od povinné četby k současnosti

Uklízela jsem u maminky knihovnu a do ruky mi padla kniha se zlacenou ořízkou. Naposledy jsem ji četla, když jsem ještě byla žákyní základní školy, a pak na gymnáziu. Pro celé generace to byla známá a milovaná školní četba. Hádáte správně, je to „Babička“ Boženy Němcové. Listuji knížkou a oči mi padly na kapitolu o příjezdu babičky na Staré bělidlo. Zaplašila jsem myšlenku, že té bělovlasé stařence bylo tehdy 55 let a pokračovala jsem v četbě. „*Moje zlaté děti, moje holátka, co jsem se na vás těšila!*“ říká babička a ukazuje dětem, co všechno má v kapsáři. Strih – a já jsem se v tom okamžiku přenesla do současnosti. „*Dětičky, tolik jsem se na vás těšila!*“ volá babička přicházející z práce a přehrabuje se v batůžku. Kromě standardní sestavy zvané K+M+B (klíče, mobil, brýle) zde vidíme tablet, diář, knihu, rtěnku a samozřejmě nějaké dobroty a dárečky pro děti. Za omalovánky holčičky slušně poděkují, ale nejvíc je stejně zajímá nový babiččin mobil a zajímavá barva laku na nehty. „*Babičko, babičko*“, volají děti, „*budeš s námi zase večer hrát divadlo (rozuměj loutkové)? Kůzlátka a Budulínka, já jsem Budulínek, já nechci být vlk...*“. „*Vyprávě a režisér budu já*“, snažím se usměrnit diskusi. „*jinak z toho bude zmatek*.“ „*Babičko, nezapomeň, že musíme na internetu objednat tu Zlatovlásku*“, připomíná starší z děvčát a menší sestřička jí přizvukuje. Přitom se aktivně snaží vytáhnout tablet z batůžku. Sedíme u počítače a objednáváme další sadu loutek, tentokrát Zlatovlásku. Holčičky mi sedí na klíně a pomáhají s výběrem. Divadlo totiž hrajeme opravdu s chutí, ale důsledně vynechávám ošklivé detaily o zašitém bříše vlka, o hodujících krkavcích a useknutých hlavách. Dětem by to možná nevadilo, ale já už to nesnesu. Zamyslela jsem se znovu nad „*Babič-*

kou“. Ne všechny rady, které ta moudrá žena vnoučatům v knížce uděluje, jsou aktuální pro dnešek. Například kdybychom se řídili podle úsloví „*Dobrá hospodyňka má pro pírkou přes plot skočit!*“, mohlo by to být považováno za porušení domovního práva a kromě toho, my alergici máme v peřinách dutá vlákna. Některá poučení bychom si naopak měli vzít k srdci, například úctu k Božímu daru, chlebu. Plýtvání potravinami je metlou dnešní doby. Mně se vždycky líbil popis babiččina všedního dne:

„*V létě vstávala babička ve čtyry, v zimě v pět hodin. První její bylo požehnat a políbit křížek, visící na klokočovém růženci, jež ona vždy při sobě nosila, v noci pak pod hlavou měla. Pak s pánembohem vstala, a jsouc ustrojena, pokropila se svěcenou vodou, vzala vřetenko a předla, prozpěvujíc si přitom ranní písně.*“ Dlouho jsem si myslela, že ten letní čas máme podle babičky a bylo pro mě zklamáním, že to byl jen nějaký obyčejný úřední předpis. Líbilo se mi, jaký měla babička hezký vztah ke zvířatům, s jakou láskou se starala o všechna ta káčátka a kuřátka. I když jsem si to neuvědomovala, již tenkrát jsem vnímala tu harmonii: babička s takovou samozřejmostí milovala Pána Boha a starala se o rodinu i o lidi ve svém okolí. Ale k poselství knihy pro babičky jsem musela teprve dospět: vzájemná láska v rodině, vzájemné obdarovávání babiček a dětí a šťastné dětství jsou nejlepším základem pro život. Všude ve světě se snaží babičky pomáhat, mají víc času si s vnoučaty povídat a mají s nimi větší trpělivost než zaměstnaní rodiče. A pokud členy rodiny i přes občasné nedorozumění pojí vzájemná láska, je vše v pořádku. A my si můžeme jen přát, aby pro naše děti a vnoučata byly vzpomínky na dětství také takovou posilou v dalším životě, jako pro autorku „*Babičky*“.

RNDr. Markéta Hlasivcová

SRDCE V MRAKODRAPU (ukázky z knihy)

MUDr. Bohumil Ždichynec

Samá voda

Kapku po kapce, v dlouhých provazcích,
štěstí se spouští z nebe,
aby očistilo tvé šlépěje.
Jako bys tu byl jen na chvíli,
sen se v kaluži zachvěje.

***

Přiletí Ufoni?

Už jsou tady, brázdí ulicemi Prahy,
vypadají jako normální lidé,
ale místo v kostele klečí na ulici
a nastavují prázdné dlaně.
Odlišuje je přístup k životu,
tvrdí streetworker.

Řekněte sudičky: Proč bolí dnešek,
nikoli včerejšek a zítřek?

***

Housle

Táhlá píseň rty dotýkající se vln,
očima nad hladinou laská usínající
slunce.
Pod hladinou leží potopená loďka snu
a v ní houslový klíč.
Vezmu naději a klíčem odemknu čas,
než sen zmizí.

Jako splín ve stínu s vteřinami uplývá
ztracené pírkó labutí, v srdci zpívá a sní.

O bolesti

Pálivá, drásavá, vystřelující.
Také tepající, bušící a drtící.
Někdy výjimky potvrzují city.
U Rembrandtovy Betšeby v lázni
tvář vyznačuje něhu,
a přitom identifikuji karcinom
levého prsu.

Jako dýka zabodnutá v hrudi
bolí infarkt myokardu,
stvrzuje další nemocný.
Ale jen tvá matka ví,
že nejsilnější je porodní bolest.
Není však trvalá
a je vykoupená štěstím.

***

Hudba z dáli

Červánky zapalují na hladině svíci,
na obloze mizí bílá čára za zvukem,
vábí mne hudba rybích vln
s barevnou předeherou listů na pobřeží.
Nad hlavou visí nehybné káně
se svěřenými křídly, v dále nezměrné
bezhlasí vesmíru.
Objímá mne průzračné ticho,
s odletem těžných ptáků kraj oněměl.
Stébla trav se nehýbají, z hloubi země
pohyb se vrací ke mně.

(z knihy *Srdce v mrakodrapu*;
viz megaknihy.cz)

**„Patříme k sobě!“
připomíná letošní Modlitba za domov**

Před 30 lety v době pádu totality se zdálo, že je národ jednotný. Dnes, o tři dekády později, o tom mnozí pochybují. Organizátoři Modlitby za domov, tradiční akce pořádané Ekumenickou radou církví, proto za hlavní téma letošního ročníku zvolili heslo „Patříme k sobě!“ Chtějí na základě společného duchovního dědictví připomenout, že je mnoho toho, co nás spojuje. Modlitba za domov se tradičně koná na státní svátek vzniku první československé republiky 28. října. Obrací se nejen na věřící publikum, ale na všechny, kterým jsou vlastní nějaké duchovní hodnoty.

Církev Ekumenické rady církví každý rok spojuje své síly k tomu, aby důstojně a s vděčností připomněly vznik našeho prvního samostatného státu, jeho složitou historii a před třemi desetiletími znovu nabytou svobodu. Společně se schází, aby se pomodlily za požehnání a ochranu pro naši zemi. Součástí akce je bohatý duchovní a kulturní doprovodný program, vyvrcholením je přímý přenos České televize. Místem konání se letos stal evangelický a někdejší utrakvistický kostel u Klimenta v Praze v Klimentské ulici. Hlavní program – sama Modlitba za domov v přímém přenosu České televize – začíná v 15.00 hodin.

Hlavními hudebními hosty letošního ročníku Modlitby za domov budou Eva Henychová, Roman Dostál a Slávek Klecandr, kteří modlitbu dopro-

vodí svými písněmi a večer vystoupí na samostatném koncertu. Mezi odborné pozvané hosty patří Pavel Hošek, Jeroným Klimeš nebo Pavel Vimr. Na programu se bude podílet také umělecká skupina Nocturno, která představí svou audiovizuální intervenci – modlitbu beze slov s prvky moderního tance i videomappingu.

Součástí modlitby za domov je také výtvarná soutěž pro děti a mládež. Prostřednictvím výtvarných prací a letos poprvé i prostřednictvím krátkého videa mohou účastníci soutěže po svém zpracovat heslo letošního ročníku: „Patříme k sobě!“

Bližší informace o Modlitbě za domov naleznete na webových stránkách www.modlitbazadomov.cz.

Petr Jan Vinš

13. ročník ekumenického setkání lidí dobré vůle při příležitosti
oslav vzniku Československé republiky a 30 let od sametové revoluce

www.modlitbazadomov.cz

„Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři.
Jen nemějte svobodu za příležitost
k prosazování sebe, ale služte v lásce
jedni druhým.“ (Galatským 5, 13)

28/10/2019

kostel Českobratrské církve
evangelické u Klimenta
Klimentská / Praha 1

MODLITBA ZA DOMOV

Patříme k sobě!

15.00—16.30

PŘÍMÝ PŘENOS ČESKÉ TELEVIZE

17.00—18.00

DISKUZE

sborový sál / Klimentská 18

18.00—19.00

VÝSTAVA DĚTSKÝCH VÝTVARNÝCH PRACÍ

sborový sál / Klimentská 18

19.00—20.30

KONCERT

kostel u Klimenta

moderují **Kateřina Rószová-Horáková** a **Petr Vizina**
hosté **Pavel Hošek**, **Jeroným Klimeš**, **Pavel Vimr** a další
hudebníci **Eva Henychová**, **Roman Dostál** a **Slávek Klecandr**
audiovizuální intervence **Nocturno**

INFO PRO NÁVŠTĚVNÍKY
Vstup do kostela před
přímým přenosem ČT
bude umožněn pouze
do 14.45 hod. / Vstup
zdarma na všechny akce.

organizuje

Ekumenická rada
církví v ČR

Ekumenická rada církví v ČR / Donská 5 / 101 00 Praha 10 / +420 271 742 326 / www.ekumenickarada.cz

Děkujeme České televizi za realizaci přímého přenosu a Farnímu sboru Českobratrské církve evangelické u Klimenta za spolupráci.

Hlavní mediální partner

Partneri

BRANA

ČESKÝ
BRATR

ČESKÁ BIBLIČKÁ
SPOLEČNOST

